

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/243/2019
Identifikačné číslo spisu:	7114227678
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7114227678.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. O. D., E., zastúpeného JUDr. Milošom Gerom, advokátom v Bytči, Štefánikova 217, proti žalovanej JUDr. C. J., U., o povinnosť ospravedlniť sa, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 36 C 176/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. februára 2019 sp.zn. 9 Co 205/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1/ Okresný súd Košice I rozsudkom zo 16. januára 2018 č.k. 36 C 176/2014-132 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej ospravedlnenia sa mu za to, že v dobe od 1. júla 2013 do 30. novembra 2014 svojou neústavnou činnosťou pomocou zásahov výkonnej moci do moci súdnej a prekročením svojich právomocí vecným prejednaním uvedenej žaloby zmarila špecifikované exekučné konania a tak mu spôsobila rozsiahlu majetkovú a nemajetkovú ujmu, poškodila jeho špecifikované práva. Žiadal pritom, aby text ospravedlnenia bola povinná písomne zaslať doporučeným listom nielen jemu, ale aj Súdnej rade SR, Ministerstvu spravodlivosti SR, Transparent International SR, Aliancii Fair play, Združeniu sudcov za otvorenú justíciu a ombudsmanovi SR. Dospel k záveru o nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej, keď vydanie rozsudku pre zmeškanie by bolo v rozpore s požiadavkou spravodlivosti. Podľa názoru súdu jednou z podmienok pre vydanie takéhoto rozsudku je aj posúdenie oprávnenosti žalobcovho nároku po hmotnoprávnej stránke aspoň z dôkazov, resp. skutkových tvrdení obsiahnutých v žalobe. Keďže od počiatku považoval žalobu za nedôvodnú z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej, ktorá je jednou zo základných podmienok konania a na ktorú súd prihliada ex offo, nebolo možné vo veci aj preto rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalovanej podľa § 274 CSP. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

2/ Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. februára 2019 sp.zn. 9 Co 205/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal náhradu trov konania proti žalobcovi v celom rozsahu. Uviedol, že pasívne legitimovaným v prípade uplatnenia nárokov vyplývajúcich z § 11 a nasl.

Občianskeho zákonníka musí byť len pôvodca zásahu, t.j. ten, koho konanie je podstatou zásahu. Správne sa preto súd prvej inštancie zaoberal otázkou, či žalovaná ako fyzická osoba je v spore pasívne legitimovaná, lebo nedostatok pasívnej legitimácie má za následok zamietnutie žaloby bez jej vecného preskúmania. V danom prípade niet pochyb, že žalovaná ako súkromná osoba nemôže byť pôvodcom tvrdeného neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu a táto okolnosť vylučuje jej zodpovednosť ako fyzickej osoby podľa § 13 OZ. Správne preto súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok pasívnej legitimácie žalovanej, keď nebolo potrebné zaoberať sa dôvodnosťou uplatneného nároku, teda vecou samou. Zistenie, že žalovaná nebola v spore pasívne legitimovaná vylučuje aj rozhodnúť daný spor rozsudkom pre zmeškanie žalovanej podľa § 274 CSP.

3/ Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalobca. Navrhol dovolaním napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V časti dovolania označenej ako dovolacie dôvody uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia uvedených právnych otázok, pri ktorých riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tým porušil uvedené rozhodnutia NS SR a nálezy ÚS SR i ESLP. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a naplneniu prípustnosti a tiež dôvodnosti dovolania podľa § 420 f/ CSP. Súd prvej inštancie v rozpore s CSP neakceptoval jeho návrh rozhodnúť v spore na pojednávaní 5. septembra 2017 rozsudkom pre zmeškanie žalovanej, keď podľa jeho názoru boli splnené všetky podmienky pre takéto rozhodnutie. Tvrdil, že súdy nižších stupňov pri riešení tejto kľúčovej otázky, t.j. otázky rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie žalovanej, sa odklonili od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom poukázal na to, že rozhodli tiež v rozpore s judikatúrou. Špecifikoval pritom uznesenie NS SR sp.zn. 4 Cdo 126/2014, a to k otázke nevykonania navrhnutých dôkazov, nález ÚS SR sp.zn. II. ÚS 249/2012 k otázke princípu kontradiktórnosti a rovnosti zbraní, uznesenie NS SR sp.zn. 6 MCdo 5/2010 k otázke priamosti a ústnosti, nálezy ÚS SR sp.zn. I. ÚS 49/2001, I. ÚS SR sp.zn. I. 75/96, sp.zn. II. ÚS SR 136/08 k otázke práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, nález ÚS SR sp.zn. IV. ÚS 690/01 k otázke predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a ďalšími nálezmi, na ktoré v dovolaní poukázal. Citoval aj § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď tvrdil, že rozhodnutie záviselo od vyriešenia kľúčovej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to tým, že v rozpore s CSP súd na pojednávaní 5. septembra 2017 nerozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovanej, a teda neakceptoval takýto jeho návrh. Napokon uviedol, že existovali minimálne tri kľúčové dôvody pre zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom. Súd sa totiž vyhol zisteniu skutkového stavu, nevykonával ním navrhnuté dôkazy, uviedol nepravdivé skutočnosti, pretvoril žalobu, a preto je právne posúdenie nesprávne, nepreskúmateľné a ústavne nesúladne.

4/ Žalovaná v písomnom vyjadrení navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Odkázala pritom na dôvody svojho podania z 27. októbra 2017 a vyjadrenie k odvolaniu. Tvrdila, že neboli splnené zákonné podmienky pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie, keďže na pojednávanie nebola riadne a včas predvolaná v súlade s § 274 v spojení s § 106 ods. 1 písm. a/ CSP.

5/ Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6/ V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7/ V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že

došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8/ Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9/ V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t.j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

10/ V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

11/ Žalobca podal dovolanie jednak z dôvodu, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ CSP).

12/ Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13/ Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14/ V preskúmvanej veci nedošlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa svojou žalobou domáhal proti žalovanej, aby sa mu ospravedlnila za ním vymedzenú, podľa jeho názoru neústavnú činnosť pomocou zásahu výkonnej moci do moci súdnej a za prekročenie jej právomoci, čím mu mala spôsobiť (nekonkretizovanú) rozsiahlu majetkovú a nemajetkovú ujmu a mala poškodiť jeho práva podľa citovaných článkov Ústavy SR, Dohovoru o ochrane ľudských práv a článku 1 Protokolu. Súčasne, aby ospravedlnenie zaslala ním uvedeným subjektom.

15/ Podľa § 274 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a/ na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak

a/ sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalovaný poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a

b/ žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi dôvodmi.

16/ Teda citované ustanovenie vymedzuje podmienky, ktoré musia byť splnené súčasne pre vydanie kontumačného rozsudku. V danej veci žalovaná jednak spochybnila splnenie podmienky riadneho a včasného doručenia predvolania na pojednávanie podľa § 106 ods. 1 písm. a/ CSP v spojení s § 112 CSP a nešlo o žalobu podľa § 137 písm. a/ CSP.

17/ V tomto smere možno poukázať i na samotné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom uviedol, že zistenie, že žalovaná nie je v spore pasívne legitimovaná, vylučuje prípustnosť rozhodnúť daný spor rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 274 CSP.

18/ Žalobca prípustnosť dovolania vyvodzuje aj z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tiež vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

19/ Ak dovolateľ odôvodňuje prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018). Žalobca považoval za kľúčovú otázku ne/vydanie rozsudku pre zmeškanie, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu (zhodne s rozhodnutím súdu prvej inštancie) bolo založené na otázke nedostatku pasívnej legitimácie žalovanej. Tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd sa vysporiadali s dôvodmi nevyhovenia návrhu žalobcu na vydanie rozsudku pre zmeškanie. Žalobca v tejto súvislosti nešpecifikoval ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mali sudy podľa jeho názoru odkloniť.

20/ Teda v danom prípade dovolateľ v dovolaní neuviedol právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil nesprávne a od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Za takúto otázku nemožno považovať námietku o nevyhovení návrhu na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie, keď podmienky na jeho vydanie stanovuje priamo zákon. Dovolať v dovolaní neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia veci, pokiaľ konajúce sudy jeho žalobu zamietli z dôvodu nedostatku pasívnej legitimácie žalovanej.

21/ Pokiaľ žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tak uviedol, že rozhodnutie v danej veci záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to tým, že v rozpore s CSP nerozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Ako vyplýva zhora, v danej veci neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ktoré stanovuje priamo zákon. Teda nejde o takú právnu otázku, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

22/ Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že nakoľko dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP procesne prípustné a dovolateľ nevymedzil relevantnú právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP, najvyšší súd jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ CSP.

23/ Úspešnej žalovanej dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože jej v tomto

konaní nevznikli.

24/ Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.